

личностното си историко-биографично и държавно-полезно житие-битие.

**По-различно стои въпросът за честта**, за нейната възможност и правомерност да се инкасира в житейско-практическите им релации. Разбира се, не по времето на феодализма, а векове по-късно, в нашата съвременност. Тъкмо юридическата равнопоставеност на гражданите (независимо от етничния, расовия, религиозния и др. произход и принадлежност) формално и реално вече разкрива „зелена улица“ и пред ромите да изискват съобразяване с „честта им на човеци“, на личности и граждани на съответната страна. В това отношение отново и в мултиплициран вид се акцентира тъкмо на материално-веществената страна на въздаянието на честта на ромите.

Историческият трагизъм на ромите обективно е детерминирал тази своеобразна селективност към материално-веществената, финансово-паричната знаковост и измеримост в социалното получаване, във въздаянието им като хора и граждани. Тъкмо той ги е направил и някак си по-студени, в нерядко случаи и индиферентни (при това брутално афиширащи го) спрямо духовно-моралната санкционираност, към регистрацията на зачитането на честта им по идеален път. Тъкмо поради това нерядко в ромска среда, когато се говори за някой от „нашите, от боята“, който е бил отличен, възнаграден, „сторен му е ихтибар“ чрез някаква морално-духовна позитивна санкция (похвала, орден, медал, грамота или нещо подобно), може да се чуе и нещо подобно: „Абе, заслужава си го човекът, ама с това ли ще си храни децата? Аз за такива работи няма да се трепам. В гроба ли ще си нося тези дрънкулки? На мен ми трябва бачкане за бала пари. Похвали и ордени, такава калпава чест хич не ми и трябва!“

Тъкмо и съобразно с подобни житейски стереотипи ромите са готови (като тоталност) на най-тежка и непривлекателна за другите работа, стига тя да има солидни финансово-парични и материално-веществени атрибуции относно въздаянието им като професионалисти (не обаче в моралния и авторитетен дискурс, а в консумативния такъв при третирането на професионализма). Нещо повече, при търсенето на такива „доходоносни златни жилки“ циганите никога не поставят пред себе си въпроса за максимално изразходване в съответната сфера и в конкретно ситуативната дейност. Именно